

Besluitenlijst RC Financiën, bestuurlijk en publiek domein

Datum	17-09-2026
Tijd	19:30 – 21:30
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	F. Arnoldus
Griffier	E. Vegt
Aanwezigen	Clemens Boere (NE), Ayla Covington (PRO), Pim van Dam (D66), Hans Goedegebuure (SGP), Mark Heemskerk (VVD), Robin van Heusden (ONS), José Huls (PRO), Jeroen van Gool (CDA), Jan de Groot (RGL), Nico de Jong (NE), John van de Kolk (SP), Martijn van der Maat (CDA), Leon Ruijs (FvD), Fleur van de Wall (FvD), Rienk de Weerd (CDA), Ronald van de Stouwe (NE), Joop van der Wijngaard (CU)
College	Wethouder Straver

- 1 **Opening en vaststellen agenda**

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom. Het is een openbare vergadering die live wordt uitgezonden. De opnamen zijn ook achteraf te bekijken via de website van de gemeente. Er is bericht van verhindering van PvdD. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
- 2 **Spreekrecht over aan de raad gerichte brieven, mededelingen college en gemeenschappelijke regelingen, kort bespreken collegebesluiten**

Mededeling van Nico de Jong, lid Algemeen Bestuur Regio Holland Rijnland: gisteren was een co-creatiebijeenkomst van het AB HR over de rolopvatting van Holland Rijnland. Leden van het AB konden daar input op aanleveren. De leden van het dagelijks bestuur en de ambtelijke organisatie hebben al eerder zo'n bijeenkomst gehad. Op 28 oktober is een terugkoppeling hiervan, voorafgaand aan de AB vergadering die in Alphen aan den Rijn plaatsvindt. Secretaris-directeur Esther van Loenen heeft toegezegd bij alle gemeenteraden langs te komen om hen te informeren over dit onderwerp.
- 2.a **Verbeterplan Informatie- en archiefbeheer 2026-2030 (3787867)**

Het college van burgemeester en wethouders heeft een verbeterplan Informatie- en archiefbeheer 2026-2030 ("Informatie op orde") opgesteld, naar aanleiding van het Rekenkameronderzoek naar de archivering bij de gemeente Alphen aan den Rijn en eerdere archiefinspecties. Met het verbeterplan neemt de gemeente maatregelen om informatie beter te beheren, digitaal toegankelijk te maken en duurzaam te bewaren. De focus ligt op duidelijke bestuurlijke verantwoordelijkheid, heldere regels en werkwijzen, versterking van de digitale archiefvoorzieningen en het

gefaseerd digitaliseren van veel geraadpleegde papieren dossiers. Het doel van het verbeterplan is om binnen 24 maanden een (digitaal én fysiek) archiefsysteem te realiseren dat voldoet aan wet- en regelgeving, waarbij informatie duurzaam toegankelijk, vindbaar en betrouwbaar is. Bij afronding van het verbeterplan in 2030 is de archieffunctie organisatiebreed geborgd, zijn alle achterstanden hersteld en heeft aantoonbare verbetering plaatsgevonden in de rapportage van de archiefinspecties. Vanaf 2026 rapporteert het college halfjaarlijks over de voortgang. De kosten zijn opgenomen in de meerjarenraming 2026-2030 en worden in 2026 binnen bestaande budgetten gedekt.

In de raadsvergadering van 29 januari 2026 (LIS 4.1.ff) is verzocht om de betreffende collegebrief over het verbeterplan informatie- en archiefbeheer in commissieverband te bespreken, vanwege onduidelijkheden in de scope van de digitaliseringsopgave en de financiële haalbaarheid. De raad heeft op 19 mei jl. ook een voortgangsbericht van het college hieromtrent ontvangen.

Bespreking

De commissieleden hebben vragen en opmerkingen over: wat moet concreet gebeuren voordat de provincie het toezicht afschaalt, wat is sinds mei 2026 daadwerkelijk afgerond, wanneer en hoe vindt afstemming met de toezichthouder plaats, hoe kan het informatiebewustzijn worden verbeterd, samenwerking met vrijwilligers (van de historische verenigingen) m.b.t. het (historisch) archief, waarom is gekozen voor het ontwikkelen van een eigen e-depot, hoe wordt de voortgang van het verbeterplan gemeten, een voorstel voor het houden van een informatiemarkt, het eerstvolgende voortgangsbericht, is een tweejaarlijkse archiefinspectie voldoende, het belang van een goed ingericht toegankelijk en bestendig archief, mogen papieren documenten na digitalisering worden weggedaan, het huidige oordeel van de toezicht houder is “oranje” en wanneer is dit “groen”, zijn problemen m.b.t. software en hardware te verwachten, is voldoende capaciteit beschikbaar, inzicht in verantwoordelijkheden van samenwerkingsverbanden op dit onderwerp, zorg om gebruik van het personele budget wat voor de Woo is bedoeld, zorgen over de projectbeheersing, en de suggestie voor een werkbezoek.

FvD vraagt of de andere fracties van mening zijn of de raad met de voorliggende informatie voldoende in staat is om de uitvoering van het verbeterplan te controleren, of willen zij ook betere en meer concrete voortgangsinformatie krijgen van het college? Enkele fracties spreken desgevraagd expliciet vertrouwen uit in de uitvoering van het verbeterplan door het college, hetgeen wel kritisch wordt gevolgd.

Wethouder Straver

De wethouder is ingegaan op de vragen en opmerkingen. Ook hij is vorig jaar geschrokken na ontvangst van het rekenkamerrapport. Daar is toen een goed debat met de raad over gevoerd. Het college heeft een verbeterplan opgesteld, dit gedeeld met de raad. Er is een archivaris aangetrokken en die is aan de slag gegaan. Het probleem is meervoudig, het gaat onder andere om digitalisering van het papieren archief van 2 km. In mei jl. is de raad geïnformeerd over de gang van zaken. Hij vraagt de raad om de tweejaarlijkse informatiemomenten af te wachten. Het streven is erop gericht om na uitvoering van het verbeterplan een akkoord (codering groen) van de toezichthouder te krijgen. Dat is een forse uitdaging. Op dit moment vindt een onafhankelijke inspectie plaats. We moeten continue controleren of we op de goede weg zijn. M.b.t. het bewustmaken van de organisatie hebben we een achterstand in te lopen en we moeten tevens met een digitaliseringsstrategie ook duidelijk maken dat we de nieuwe manier van werken moeten gaan volgen. Er wordt gewerkt aan een vervangingsbesluit, ten behoeve van vervanging van papier naar digitale bestanden, dat binnenkort naar de raad komt. M.b.t. de rol en verantwoordelijkheid van samenwerkingsverbanden voor informatie- en archiefbeheer is contact met de samenwerkingsverbanden. De wethouder is bereid te kijken naar mogelijke samenwerking met vrijwilligers van bijvoorbeeld historische verenigingen en komt daar bij de raad op terug in een volgend voortgangsmemo. Er is budget vrij gemaakt om de stappen van het verbeterplan te kunnen zetten. Het college volgt die planning, indien de raad desgewenst meer budget beschikbaar stelt, kan de uitvoering sneller. Voor het uitvoeren van de controlerende rol van de raad verwijst hij naar de Planning & Control documenten. Het college heeft het volste vertrouwen in wijze waarop de aansturing op dit moment gaat, zowel inhoudelijk als procesmatig heeft het de aandacht van het college.

Toezeggingen

- Wethouder Straver heeft de vragen en opmerkingen van de raadscommissie gehoord en kan daar in volgende rapportages rekening mee houden.
- De uitkomsten van de onafhankelijke inspectie worden met de raad gedeeld (naar verwachting begin 2027).
- Het antwoord op de vraag of de gemeente kan aansluiten bij andere e-depots volgt op een later moment.
- Er komt een informatiemarkt bij de eerstvolgende presentatie over de voortgang van de uitvoering van het verbeterplan.

Conclusie

De voorzitter concludeert dat dit onderwerp voldoende is besproken.

Stand van zaken moties en toezeggingen

Naar aanleiding van toezegging 385 merkt de heer Van der Maat op dat hij ook graag een update ontvangt van andere gemeenschappelijke regelingen zoals Hecht, met verwijzing naar een motie hierover uit 2023. De voorzitter geeft aan dat bij die toezegging geen afdoeningsadvies is vermeld. De heer Van der Maat wil graag worden geïnformeerd wanneer de wethouder een terugkoppeling geeft.

Mevrouw Huls waardeert de toegevoegde kolom stand van zaken, dit maakt het makkelijker om te beoordelen of een motie of toezegging is afgedaan.

De commissie is akkoord met de voorgestelde afdoeningsadviezen.

De heer Van de Kolk doet de suggestie om in het vervolg een kolom toe te voegen met een indicatie wanneer afhandeling/beantwoording kan plaatsvinden. Wethouder Straver begrijpt de behoefte en bekijkt waar het college dit kan duiden, al zal dit voor sommige moties lastig zijn om aan te geven.

Sinds kort wordt met deze lijst gewerkt. De heer Van der Wijngaard vraagt zich af wat het criterium is wanneer we iets van de lijst gaan bespreken. En kunnen verwachtingen worden uitgesproken? In dit verband verwijst hij naar de motie houtrookoverlast uit 2024 (nr 148). Wethouder Straver brengt deze motie onder de aandacht van wethouder Schotanus.

De voorzitter constateert dat met de nieuwe werkwijze van bespreking van de lijst van moties en toezeggingen de raad actief op de hoogte wordt gehouden van de uitvoering van de moties en hierop kan reageren. De voorzitter neemt de wensen/suggesties mee in de eerstvolgende agendacommissie.

20.00–21.30 uur Bespreken jaarverslagen

Aan de hand van presentaties worden de jaarverslagen 2025 toegelicht. Na elke presentatie is gelegenheid tot het stellen van vragen.

Bespreking

Jaarverslag extern adviseurs

Mw. Van Langelaar (extern adviseur) licht het jaarverslag over de afhandeling van bezwaarschriften over van de Participatiewet en Wmo toe. Zij licht enkele cijfers toe, pre-meditation was succesvol, de tijdigheid van afdoening is hoog en 80% van de primaire besluiten blijft in stand. Dat is een mooi resultaat. Daarna gaat zij in op de beroepsprocedures, 83% van de beslissingen op bezwaar blijft in stand. Als ontwikkelingen benoemt zij de aandacht voor de menselijke maat en een koerswijziging in de rechtspraak met betrekking tot het evenredigheidsbeginsel. Er is

tevredenheid over de kwaliteit van de producties van de betrokken medewerkers, in een vroeg stadium is aandacht voor de menselijke maat en de evenredigheidstoets belangrijk, en tot slot aandacht voor de toename van met AI opgestelde bezwaarschriften.

De vragen van de commissieleden worden beantwoord. Deze gaan over: AI wordt ingezet om het werk te verlichten, wat wordt bedoeld met '80% van de besluiten blijft in stand', hoe is de stijging van 10% ingetrokken bezwaarschriften te verklaren, is er op dit moment onvoldoende aandacht voor de menselijke maat en het evenredigheidsbeginsel, is er contact met een gemeente die een betere score heeft op pre-meditation, wat is nodig om het nog beter te doen, complimenten voor de resultaten, wat wordt verstaan onder pre-meditation, leidt gebruik van AI in bezwaarschriften tot afwijzende besluiten, is meer personeel nodig bij bezwaarafhandeling, wat wordt verstaan onder 'goed' en wat zijn de kpi's (key performance indicators).

Jaarverslag integriteit en vertrouwenspersonen

Mevrouw Kelterman licht toe welke taken zij als coördinator integriteit verricht en wat onder integriteit wordt verstaan. Zij geeft een toelichting op de aantallen meldingen en hoe deze zijn afgehandeld. Als aandachtspunten worden genoemd: zorg dat iedereen tijd ruimte en kennis van integriteit heeft en zelf met het team het overleg aan gaat, en zorg voor de basis op orde: evalueren en updaten van bestaande regelingen en protocollen.

De heer Bregman-Boon (intern vertrouwenspersoon) geeft aan dat de gemeente 3 interne vertrouwenspersonen heeft. De meldingen= betreffen voornamelijk ongewenste omgangsvormen. De vertrouwenspersonen staan naast de medewerker, die zelf de regie moet houden. Een vertrouwenspersoon doet niet aan waarheidsvinding, het gaat om wat de medewerker ervaart. Zij geven voorlichting over hun rol, hebben een signalerende rol en kunnen (on)gevraagd advies geven. Een en ander is vertrouwelijk. Hij licht enkele cijfers en aandachtspunten toe: er zijn 'Alphense omgangsvormen' over gedrag op de werkvloer, exitgesprekken met medewerkers geven inzicht over hun vertrek, de samenwerking tussen leidinggevend, vertrouwenspersonen en coördinator integriteit kan zijns inziens meer aandacht krijgen.

De vragen van de commissieleden worden beantwoord. Deze gaan over: is er een jaarlijkse training, waarom vertrekken medewerkers, is de daling van de meldingen vergelijkbaar met omliggende gemeentes, is de indruk dat het een veilige omgeving is om meldingen te doen, zijn er indicatoren om aan te geven dat beter gaat met integriteit, waarom is bestuurlijke ambtelijke samenwerking en Boer en Croon niet ook als aandachtspunt genoemd, hoe wordt geborgd dat gesprekken die een vertrouwenspersoon heeft aan het juiste adres wordt geadresseerd, wat als het om de

burgemeester gaat, de rol van het onderwerp integriteit in een functioneringsgesprek.

Jaarverslag klachten

De heer Lazendic (klachtencoördinator) geeft aan dat in 2025 totaal 111 klachten zijn geregistreerd. Ongeveer 72% is ingediend via DigiD. Hij legt uit hoe de klachten zijn afgehandeld. De Nationale Ombudsman heeft 43 klachten ontvangen, waarvan 33 zijn doorverwezen naar de gemeente omdat niet eerst de interne procedure bij de gemeente was doorlopen. Hij licht de uitkomst van de afhandeling van de klachten toe en de punten die kunnen zorgen voor kwaliteitsverbetering. Deze zien op betere interne communicatie, aanscherping werkafspraken over doorlooptijden, verbetering informatievoorziening op de website, optimalisatie van terugkoppelingsmomenten aan inwoners en betere registratie en monitoring van klachten. Het aantal klachten is ten opzichte van voorgaand jaar 20,7% gestegen. Tot slot gaat hij in op de conclusie en aanbevelingen van het verslag: meer inzicht en betere registratie, invoering van een instrument voor evalueren klachtafhandeling en implementatie van een klachtenregeling.

De vragen van de commissieleden worden beantwoord. Deze gaan over: op de website is niet vermeld hoe de klachtprocedure verloopt, verwijst op de website naar ketenpartners, suggestie om een inwonerspanel te laten kijken hoe klantvriendelijk het is om een klacht in te dienen, waar hebben klachten betrekking op en in welke mate, suggestie om in het vervolg de slide over kwaliteitsverbetering meer SMART te maken, wat wordt verstaan onder 'afgebroken klachten', het is positief dat klachten worden gebruikt voor verbetering van de service.

Jaarverslag Functionaris Gegevensbeschermings

De heer De Vries (functionaris gegevensbescherming) vertelt over zijn bevindingen, wat gaat goed, wat kan verbeterd worden en wat is niet op orde. Hij gaat in op de oorzaken waarom elementen van de basis nog niet op orde zijn. Dit zijn: er wordt onvoldoende eigenaarschap gevoeld op het gebied van privacy omdat het bewustzijn van medewerkers onvoldoende is. Dat komt doordat de medewerkers te weinig zijn getraind, omdat er te weinig formatie is voor privacy officers. Zijn aanbevelingen zijn: het register van verwerkingsactiviteiten in een applicatie onderbrengen, een governance structuur opzetten, privacybeleid opstellen, monitoren beheersmaatregelen uit DPIA's, en privacy awareness moet opgevoerd worden door veel trainingen te geven.

De fracties spreken hun zorgen uit over de uitkomsten van het jaarverslag. De afgelopen jaren zijn nauwelijks stappen voorwaarts gemaakt. De vragen van de commissieleden worden beantwoord. Deze gaan over: waarom is de visie uit 2022 nog niet omgezet in beleid, heeft de gemeente voldoende

kennis in huis, waarom is niet onderzocht hoe we datalekken in toekomst kunnen voorkomen, hoe verhoudt prioriteitstelling zich tot voortgang, hoeveel items staan in het register van verwerkingen, in welke periode verwacht de gemeente een governancestructuur en privacybeleid op te stellen, ziet de wethouder de noodzaak van een verbeterplan in, wanneer worden DPIA's voor cameragebruik uitgevoerd, welke stappen neemt het college en bij welke keuzes moet de raad betrokken zijn, hoe kan beter worden geborgd dat minder privacygevoelige gegevens naar buiten komen, wat betekent dit voor de personele bezetting.

Wethouder Straver

Wethouder Straver deelt de ontstemming van de commissie. De organisatie slaat hier de plank mis en dat mogen we ons aantrekken. Een extra stap is nodig, wat er nu gebeurt levert blijkbaar geen resultaat op en dat is een uitdaging voor de korte termijn. In het collegeprogramma wordt een aantal stappen gezet op het gebied van automatisering en standaardisering van processen en de raad wordt daar binnenkort over geïnformeerd. De gemeente gaat werken met standaarden die de norm zijn in Nederland. Hier is op dit moment nog geen planning of werkplan voor. Het college wil met een verbeterplan komen, en daarmee volgend jaar laten zien dat we de opmerkingen van de functionaris gegevensbescherming serieus nemen. De opmerkingen van vanavond worden daarin meegenomen, voorzover mogelijk. Indien dat voor uitvoering van het verbeterplan nodig is, wordt bij de Kadernota 2027 extra budget aan de raad gevraagd. Een aantal gestelde technische vragen kan nu niet worden beantwoord. Het onderwerp standaardisatie van diensten komt bij de programmabegroting 2027 aan de orde.

Toezeggingen

Wethouder Straver heeft toegezegd dat er in Q1 2027 een verbeterplan gegevensbescherming naar de raad(scommissie) komt.

De suggestie van de heer De Groot om de raad hier actiever bij te betrekken, in de vorm van een werkgroep of klankbordgroep, krijgt geen bijval.

Jaarverslag commissie bezwaarschriften

De heer Van den Heuvel (voorzitter bezwaarschriftencommissie) maakt geen gebruik van sheets. Hij wil de urgentie van de uitkomsten van het jaarverslag benadrukken: de urgentie is zorgelijk, de rechtszekerheid van de Alphenaar staat onder druk. In 2024 zijn veel bezwaarschriften ingekomen, dit bleek niet eenmalig maar een structurele trend te zijn. De commissie bestaat uit 15 commissieleden en niet meer 4 maar 2 secretarissen. Deze zijn niet meer in staat om het werk binnen bestaande termijnen te realiseren. Dit is met de burgemeester besproken. 44% van de bezwaarschriften wordt ingetrokken na pre-meditation, maar AI zorgt voor

grotere en bredere bezwaarschriften. Gebruik van AI voor de bezwaarschriftenbehandeling is geen oplossing, mensen willen worden gehoord. Horen is essentieel voor het behouden van vertrouwen in de democratie. De juridische kennis van het ambtenarenapparaat laat te wensen over. 1/3 van de primaire besluiten houdt geen stand en 10% moet herroepen worden. Dit is een onzorgvuldigheid waarvan hij denkt dat de commissie niet mee kan instemmen. Het aantal zaken dat te laat wordt afgehandeld is verdubbeld naar 46%. Dit leidt tot dwangsommen en procedures. Er is geen sprake onwil binnen de organisatie, maar het zijn capaciteitsproblemen. Hij pleit voor doorgaan met pre-meditation en het intern beter opleiden van medewerkers m.b.t. juridische kennis, en het secretariaat moet worden ondersteund. De raad heeft het budgetrecht en de sleutel in handen.

Een aantal commissieleden is geschrokken en heeft zorgen om de rechtszekerheid van de inwoners. De vragen van de commissieleden worden beantwoord. Deze gaan over: waarom worden ambtelijke adviezen vaak niet door het college overgenomen, is het mogelijk om AI bezwaren eruit te filteren of in te perken, wat kan naast extra medewerkers verder helpen, kan er een verbeterplan komen op korte termijn, de druk door toename bezwaarschriften over ruimtelijke wetgeving, er zijn twee extra secretarissen nodig, minder dwangsommen laten oplopen zorgt voor een besparing, is er de mogelijkheid van een verplicht gesprek voorafgaand aan indiening bezwaarschrift, wat is met eerdere aanbevelingen gebeurd, kan de wethouder financiën voor de begrotingsbehandeling in de raad een aantal keuzes voorleggen aan de raad.

Wethouder Straver

Het is wethouder Straver bekend dat op sommige plekken in de organisatie de capaciteit, kennis en kunde verre van optimaal is. Het college wil de basis op orde brengen en dit valt daaronder. Hij hoort de roep om een plan van aanpak, maar gaat daar niet in mee want hier raakt het zoveel onderwerpen. De commissie bezwaarschriften moet worden uitgerust met voldoende mensen die de stroom bezwaarschriften kunnen behandelen. Daar moet het college op korte termijn iets aan doen. Investeren in de organisatie vraagt een grotere aanpak en het college is hiermee bezig. In de komende begroting wordt een stap gezet. Op 6 oktober wordt de raad(scommissie) hierover en over de organisatie geïnformeerd. De begroting gaat op 30 september naar de raad en wordt op 6 november in de raad besproken.

De voorzitter bedankt een ieder voor de presentaties. Opgemerkt wordt dat er geen presentatie is gegeven over het verslag van de externe vertrouwenspersoon.

Conclusie

De voorzitter concludeert dat de jaarverslagen voldoende zijn besproken.

5

Sluiting omstreeks 23.00 uur